

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Vabilo na naročbo.

Ob bližajočem se konci leta uljudno vabimo vse dosedanje naročnike „Slov. Gospodarja“, da se zopet naročijo za leto 1881 ter nam še skušajo novih naročnikov pridobiti. Kdor ima s čim in hoče naše podjetje podpirati z majhnim darom, naj pristopi med deležnike tiskovnega društva, da se nadomestijo tisti udje, ktere nam je smrt pobrala; dosedanje deležnike pa prosimo, da nam še naprej zvesti ostanejo in tako mogoče storijo nadalješnje prilaganje „Cerkvene priloge“. „Gospodarstvena priloga“ bode se tudi l. 1881 prilagala od kmetijske družbe štajerske. List bo torej donášal zopet dve prilogi — gotovo je „Slov. Gospodar“ uže radi tega najcenejši list, zelo primeren slovenskim kmetiskim ljudem.

Deležnina znaša za celo leto 5 fl.

Naročnina za celo leto 3 fl.

„ pol leta 1 fl. 60 kr.

„ četrť leta — 50 kr.

Naročnina se nam naj blagovoljno po poštnih nakaznicah še ta mesec pošlje, da vemo, koliko naj prve številke tiskati damo.

Napiši se naj napišejo razločno in kdor je nov naročnik, naj to pristavi, dosedanji pa naj na nakaznico prilepijo tiskani napis.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Shod štajerskih županov in okrajnih načelnikov v Gradci.

Vso deželo Štajersko vznemiruje novica, da bodo zemljiščni posestniki vsled nove uravnave gruntne dače morali na leto po 434.000 več plačati. Nemški liberalci, ki so vse to zakrivilli sami — kajti liberalci so l. 1869 postavili o uravnavi zemljiščnega davka sklenoli, liberalci so jo izpeljavali po okrajnih in deželnih komisijah ter potrošili 23 milijonov goldinarjev, liberalcev sedi v centralnej komisiji na Dunaji 33 zraven 3 konservativcev — pa hočejo krivnjo otresti na konservativne poslance. Zato pihajo in krilijo okolo sebe po svojih novinah pa tudi drugod, kakor da

bi znoreli. Pa zastoj se trudijo. Čem več kričijo, tem hitrej sprevidajo vsi ljudje, kam pes tace moli. Resnica prihaja tako silno, tako zmagonosno na dan, da bodo nemški liberalci polagomo pomiriti se in naposled osramočeni in pobiti moral omolkniti.

Prvi udarec jim je dal liberalni grof Henrik Attems, ki je poštenjak od glave do pet, te dni objavivši spis o novej uravnavi zemljiščnega davka ter odkritosrčno priznava, da je pretečemu pomnoženju gruntne davka pred vsem kriva postava, potem okrajne komisije, ki so čisti dohodek pri zemljiških previsoko vcenile in previsoke tarife nastavile. Zanimiv spis objavimo prilično v „Slov. Gospodarji“. Dnes opomnimo le, da je grof H. Attemsov spis veliko pripomagal, da so v Gradec sklicani župani in okrajni načelniki tako lepo in modro zborovali, kakor nam vsake stranke listi poročajo. Ljudstva prišlo je toliko in od vseh krajev dežele, da je velika dvorana v deželnej hiši bila natlačena v nedeljo 19. dec. t. l. ob 11. uri dopoldne. Graški župan dr. Kienzl bil je izvoljen v predsednika, mariborski g. dr. Reiser v njegovega namestnika in g. Dettelbach v zapisnikarja. Ta naznani pred vsem, da je došlo 300 pritrjevalnih pisem, med temi tudi pismo deželne poslanca g. Žolgarja. Dalje prečital je telegram državnih konservativnih in slovenskih poslancev, ki obžaljujejo, da jim radi državnega zbora ni mogoče priti na shod v Gradec, vendar zagotovljajo, da bodo vsi vkup in vzajemno s vsemi postavnimi sredstvi delali na to, da se preteče preobloženje štajerskih zemljiščnih posestnikov zabrani. Telegram podpisali so gg. poslanci: Bärnfeind, Karneri, Falke, Forregger, baron Goedel, Hakeberg, Heilsberg, Herman, Karlon, princ Alojz Lichtenstein, princ Alfred Lichtenstein, Lohninger, Magg, Pauer, Portugall, Posch, Walterskirchen, Würmbrand, Zschok. Iz tega pa je vsakemu, kdor ni hudoben in nalašč slep, jasno kot beli den, da tukaj vsi poslanci, konservativni z liberalnimi vred, deželo Štajersko branijo zoper pomnoženje grunt-

nega davka. Princ Alojz Lichtenstein je isto povdarjal še v posebnem dopisu. Navzoči so pomen vkupnega postopanja vseh poslancev takoj sprevideli in prečitavanje telegrama in dopisa pozdravili z živahnim klicanjem: bravo, bravo in z rokoplaskanjem.

Znamenit, podučljiv in odločiven bil je govor g. Krepeža, predsednika kupčijske in obrtniške zbornice v Gradei. Ta izvrstni mož je mirno in prepričevalno dokazal, da nam preti velika nesreča za kmetški stan. V starem katastru je čisti dohodek vsega zemljišča na Štajerskem nastavljen na 7,654.000 fl., v novem katastru pa na 12,861.000 gold., ker so cenilne komisije vse previsoko ocenile. Zato nam niti centralna komisija več znatno pomagati ne more. Akoravno je ta odbila 1,641.000 gld., ostane še vsakako 11,220.000 gold. nastavljenega čistega dohodka. Od tega bodo sedaj računili gruntno dačo — se ve veliko večjo od prejšnje. Zadelo bo posestnike 25% več, t. j. kdor je 100 gld. do sedaj davka gruntnega imel, ta bo dobil 125 gld. naračunjenih. Krivi tega niso ne sedanji državni poslanci, ne možje v centralni komisiji — krivi smo sami, krivi so zaupni naši možje, ki so v cenilnih komisijah sedeli, pa nam vse previsoko ocenili. Sedaj nam ne preostaje druga, nego da skesani na lastne prsi trkamo in prosit idemo. Zato nasvetujem, naj gg. odborniki, ki so denešnji shod sklicali, določijo vsem okrajnim zastopom, vsem srenjam štajerskim 2 prošnji v podpisovanje: prva bodi namenjena visokemu ministerstvu, druga pa državnemu zboru, da se nam itak uže veliki gruntni davek ne pomnoži. Njegov predlog bil je enoglasno in navdušeno sprejet. G. Dettelbach je še dostavil željo, naj se Slovincem določijo slovenski sestavljeni prošnji v podpisovanje. To je bilo z živahnim odobravanjem sprejeto. Jednako tudi nasvet g. Vogelna, naj se govor g. Krepežev objavi v vseh novinah štajerskih. Tukaj se oglasi g. Steiner, župan ljutomerski, ter želi, naj se g. Krepežev govor tudi na slovenski jezik preloži in priobči v „Slov. Gospodarji“, ker je ta list med kmetškim ljudstvom na spodnjem Štajerskem najbolj razširjen. Nasvet bil je tudi z odobravanjem sprejet. Kmalu potem je g. predsednik shod sklenil z željo, naj bi mu ne zmanjkalo začetnega uspeha, marveč posrečilo Štajersko obraniti žalostnih nasledkov nove uravnave zemljiščenega davka. Isto želi vsak Štajerec, najbolje pa kmetško ljudstvo. Ali bodo od shoda sklenjene prošnje kaj pomagale ali ne, to ni gotovo pa tudi nemogoče ni. Vsakako je pomagal resnici na dan, kar je tudi nekaj vredno. Nemški liberalci ne bodo mogli še dalje tako rogoviliti z gruntno dačo in kmete begati in dražiti zoper svoje vrle poslance, kakor do sedaj. Preočitna resnica jim usta zapira in peresa ustavlja!

*) Brž, ko nam dojde ves govor g. Krepežev, ga objavimo prav radi, g. Steinerju pa bodi za njegove prijazne besede izrečena prisrčna zahvala! Ured,

Gospodarske stvari.

Nekaj o občinskem gospodarstvu ob priliki ljudskega štetja.

Ob konci t. l. se bo po celem cesarstvu ljudstvo štelo in vsak se bo moral z „domovnico“ ali „heimatscheinom“, sploh z domovinskimi pismi izpričati. Tako ljudsko štetje je sploh nekakšna podlaga in vredovanje domovinskih pravic. Vsak župan ima pravico od vsakega inostranca ali tujskega tirjati domovinskih dokazov in se ima v pole ljudskega štetja tudi sploh vpisati vsakemu prebivalcu domovina ali domovinska občina. Pri poslih in drugih osebah, ki lastnega posestva nimajo, še bo to vsakako precej redno izišlo. Ali velika pomota se zamore goditi pri posestnikih, ki so iz drugih občin in krajev prišli in so po takem v tej srejni inostranci ali tujci, ter se pri nepazljivosti ali neskrbnosti ali zvijači občinskih voditeljev zamorejo srenjam veliko krivice nagoditi, ki bi v prihodnosti občinam veliko škode pouzročile. Domovinskih postav še ljudje posebno na kmetih vse premalo poznajo in razumejo, in ravno iz teh prihajajo javeljne občinam najtežja bremena! — Po občinski postavi se srenjčani ločijo: 1) v občane in 2) v zvananjike ali tujce. Prvi, to je občani so: ali 1. pravi domačini, ali 2. le občinski deležniki. Pravi domačini so tisti, kateri imajo v občini domovinstvo, to je, že staro in popolno domovinsko pravico. — Samo občinski deležniki so pa tisti, kateri imajo v občini kako hišo ali zemljišče in so tedaj posestniki itd. (tudi v občini prebivajo, — že lahko dolgo prebivajo, celo od l. 1856 že slobodno) in taki, ki od rokodelstva ali obrtnije v občini pravi davek plačujejo. Pravim domačinom, ali imajo posestvo ali ne, ali so mladi ali stari, bogati ali revni, vrli ali malopridni, zdravi ali bolani: mora občina vselej dati domovnico ali druge domovinske pisma. Za prave domačine mora občina, ako so revni, ako obožajo, vselej plačati vse stroške, kateri se naberejo, ako so v bolnišnici, v hiralnici, v blaznici itd. Taki stroški pa ravno zdaj občine če dalje bolj tlačijo, ker ljudje vedno bolj obožajo. — Domovinska pravica se pa zdaj od 27. aprila 1859 sem na novo le dobi, ako koga srenjski odbor v občinsko zvezo sprejme. — Celó, ako župan in eden obč. svetovalec komu domovnico podpišeta, je že obveljalo, da se je občini prismočil. V sedanjem času se kaj pogosto tudi posestniki menjujejo, in čez nekoliko let mislijo prosti kmečki možje, da taki prišlec že spada v obč. zvezo, kar je velika pomota! Kdor ni že čez 24 let v srenji, ta ne spada celo k njej, ako ni po svojem stanu ali kterega niso izrečno v obč. zvezo sprejeli. Veliko občin si je že od deželnega zbora pridobilo postavbo, da smejo kakov zdaten znesek tirjati od vsakega, kterega v obč. zvezo sprejmejo. — Koga v obč. zvezo sprejeti ni mala